MEGOLDÁSSAL

SZABÁLYOZÁSTECHNIKA 1. PÓTZÁRTHELYI, A csoport

2010.04.06. 8.15-9.45

Név	Neptun kód	Kurzus, Gyakorlatvezető	Összpontszám

1. Egy folytonos szabályozási kör hatásvázlata az ábrán látható:

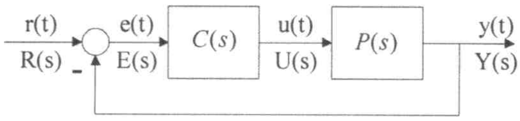

a./ $P(s)=\dfrac{e^{-2s}}{1+5s}$, $C(s)=0.5\dfrac{1+5s}{5s}$ mellett vázolja fel a felnyitott kör Bode amplitúdó-körfrekvencia valamint fázis-körfrekvencia diagramját.

b./ Adja meg a vágási körfrekvencia és a fázistartalék értékét a Bode diagram alapján.

c./ Mekkora az u(t) beavatkozójel kezdeti és végértéke egységugrás alapjel hatására?

d./ Mekkora hibával követi a szabályozás az egységsebesség-ugrás alakú alapjelet? **[4 pont]**

2. Adja meg a modulus tartalék definícióját! **[3 pont]**

3. Adott $A=\begin{bmatrix}-3 & 1\\ 0 & -4\end{bmatrix}$. Határozza meg $\mathbf{x}(t)$ értékét, ha $u(t)\equiv 0$ és $\mathbf{x}(0)=\begin{bmatrix}0.5\\ 1\end{bmatrix}$! **[4 pont]**

4. Adja meg a $P(s)=\dfrac{1}{1+2\xi Ts+s^2T^2}$ átviteli függvényű kéttárolós lengő tag közelítő Bode amplitúdó-körfrekvencia diagramját. Adja meg az amplitúdó és a fázisszög értékét az $\omega=1/T$ pontban. Adja meg a rendszer pólusait (ξ–vel és T-vel kifejezve, feltéve, hogy $\xi<1$) és ábrázolja elhelyezkedésüket a komplex számsíkon. Ezen az ábrán adja meg a ξ csillapítási tényező geometriai interpretációját. **[4 pont]**

5. Adja meg az ábrán látható rendszer állapotegyenletét a bejelölt állapotváltozókkal! Állapotirányítható-e a rendszer? Megfigyelhető-e a rendszer?

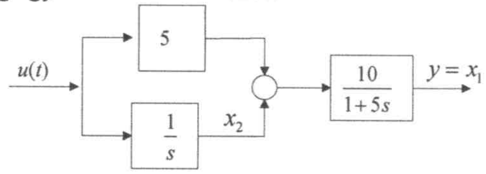

[4 pont]

6. Adja meg az $L(s)=\dfrac{s+\alpha}{s^2+3s+13}$ hurokátviteli függvényű kör gyökhelygörbéjét az α paraméter függvényében. Az α paraméter 0 és végtelen között változik. **[4 pont]**

7. Egy szakasz átviteli függvénye $P(s)=\dfrac{1}{(1+s)^2}$, bemenőjele $u=\sin 3t$. Adja meg kimenőjelének analitikus kifejezését kvázistacionárius állapotban, $y_{áll}=?$ **[3 pont]**

8. Mutassa meg, hogy

$$e^{(TAT^{-1})t}=Te^{At}T^{-1}$$

[4 pont]

SZABÁLYOZÁSTECHNIKA 1. PÓTZÁRTHELYI, B csoport
2010.04.06. 8.15-9.45

Név	Neptun kód	Kurzus, Gyakorlatvezető	Összpontszám

1. Egy folytonos szabályozási kör hatásvázlata az ábrán látható:

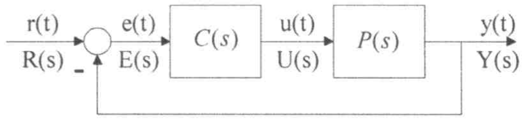

a./ $P(s)=\frac{16}{s}$, $C(s)=\frac{1+s}{s}$ mellett vázolja fel a felnyitott kör közelítő Bode amplitúdó-körfrekvencia valamint fázis-körfrekvencia diagramját.

b./ Jelölje be az ábrán a fázistartalékot. Stabilis-e a zárt szabályozási kör?

c./ Mekkora az u(t) beavatkozójel kezdeti és végértéke egységugrás alapjel hatására?

d./ Mekkora hibával követi a szabályozás az egységsebesség-ugrás alakú alapjelet? **[4 pont]**

2. Fogalmazza meg az általánosított Nyquist stabilitási kritériumot. **[3 pont]**

3. Adott $A=\begin{bmatrix}-3 & 0\\ 1 & -4\end{bmatrix}$. Határozza meg $\mathbf{x}(t)$ értékét, ha $u(t)\equiv 0$ és $\mathbf{x}(0)=\begin{bmatrix}0.5\\ 1\end{bmatrix}$! **[4 pont]**

4. Adja meg a $P(s)=\frac{1}{1+2\xi Ts+s^2T^2}$ átviteli függvényű kéttárolós lengő tag közelítő Bode amplitúdó-körfrekvencia diagramját. Adja meg az amplitúdó és a fázisszög értékét az $\omega=1/T$ pontban. Adja meg a rendszer pólusait (ξ–vel és T-vel kifejezve, feltéve, hogy $\xi<1$) és ábrázolja elhelyezkedésüket a komplex számsíkon. Ezen az ábrán adja meg a ξ csillapítási tényező geometriai interpretációját. **[4 pont]**

5. Adja meg az ábrán látható rendszer állapotegyenletét a bejelölt állapotváltozókkal! Állapotirányítható-e a rendszer? Megfigyelhető-e a rendszer?

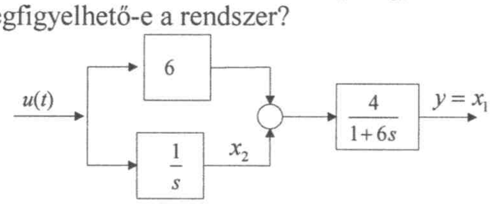

[4 pont]

6. Adja meg az $L(s)=\frac{s+\alpha}{s^2+3s+3}$ hurokátviteli függvényű kör gyökhelygörbéjét az α paraméter függvényében. Az α paraméter 0 és végtelen között változik. **[4 pont]**

7. Egy szakasz átviteli függvénye $P(s)=\frac{4}{s}$. Bemenőjelei $u_1=\sin t$ illetve $u_2=\sin 10t$. Adja meg kimenőjelének analitikus kifejezését kvázistacionárius állapotban mindkét gerjesztésre, $y_{1áll}=?$, $y_{2áll}=?$ **[3 pont]**

8. Mutassa meg, hogy

$$e^{(TAT^{-1})t}=Te^{At}T^{-1}$$

[4 pont]

1. PÓTZH MEGOLDÁS 2010.04.06.

A CSOPORT

1.) $L(s) = C(s)P(s) = \frac{0.1}{s} e^{-2s}$

$\boxed{a.)}$

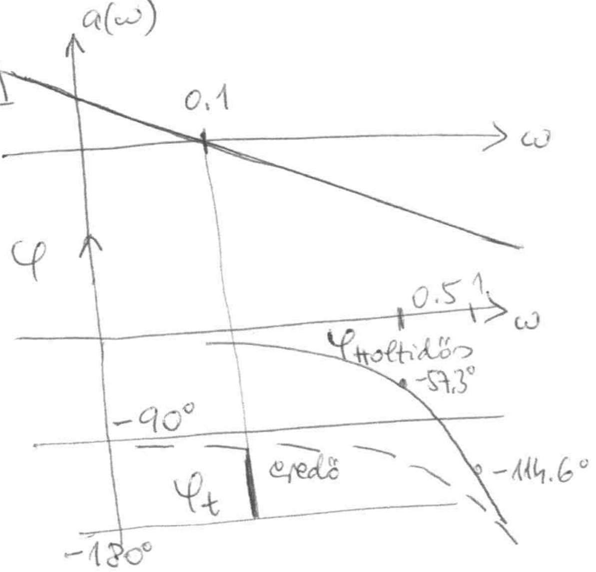

$\boxed{b.)}$ $\omega_c = 0.1$

$\varphi(\omega_c) = -\frac{\pi}{2} - 0.1 \cdot 2 = -1.77\ rad =$

$= -101.46°$

$\varphi_t = 180° + \varphi(\omega_c) = 78.54°$

$\boxed{c.)}$ $u(t \to \infty) = 1$

$u(t=0) = 0.5$

$\boxed{d.)}$ Sebességugrásra az 1. típusú szabályozás statikus hibája $1/K = \frac{1}{0.1} = 10$

2.) Ld. jegyzet 188. old.

3.) $\phi(s) = (sI - A)^{-1} = \begin{bmatrix} s+3 & -1 \\ 0 & s+4 \end{bmatrix}^{-1} = \frac{\begin{bmatrix} s+4 & 1 \\ 0 & s+3 \end{bmatrix}}{(s+3)(s+4)}$

$\phi(s) = \begin{bmatrix} \frac{1}{s+3} & \frac{1}{s+3} - \frac{1}{s+4} \\ 0 & \frac{1}{s+4} \end{bmatrix}$; $\phi(t) = \begin{bmatrix} e^{-3t} & e^{-3t} - e^{-4t} \\ 0 & e^{-4t} \end{bmatrix}$

$X(t) = \phi(t)X(0) = \begin{bmatrix} 1.5e^{-3t} - e^{-4t} \\ e^{-4t} \end{bmatrix}$; $t \geq 0$.

4.)

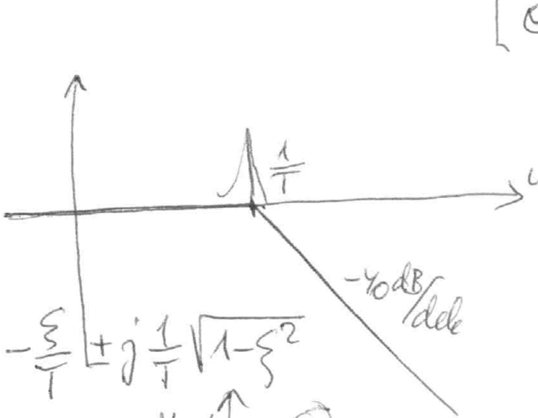

$s_{1,2} = -\frac{\xi}{T} \pm j\frac{1}{T}\sqrt{1-\xi^2}$

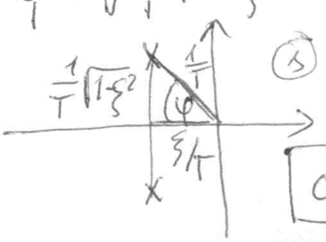

$\boxed{\cos\varphi = \xi}$

$P(j\omega) = \frac{1}{1 - \omega^2T^2 + 2\xi T j\omega}$

$|P(j\omega)| = \frac{1}{\sqrt{(1-\omega^2T^2)^2 + 4\xi^2\omega^2T^2}}$

$|P(j\omega)|_{\omega=\frac{1}{T}} = \frac{1}{2\xi}$

$\varphi(\omega = \frac{1}{T}) = -90°$

1. PÓTZH MEGOLDÁS 2010.04.06.
A CSOPORT

5.)

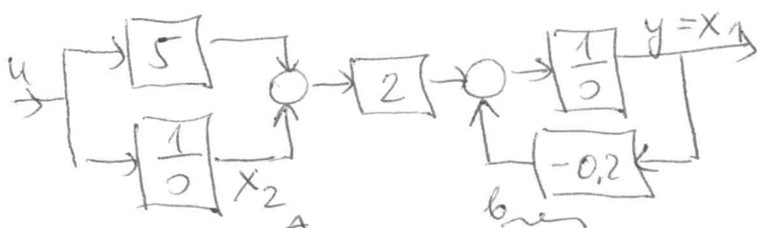

$$\begin{bmatrix} \dot{x}_1 \\ \dot{x}_2 \end{bmatrix} = \overbrace{\begin{bmatrix} -0.2 & 2 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}}^{A} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix} + \overbrace{\begin{bmatrix} 10 \\ 1 \end{bmatrix}}^{b} u$$

$$y = \underbrace{[1 \quad 0]}_{c^T} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix} + \underbrace{0}_{d} \cdot u$$

Az irányíthatósági mátrix : $M_c = [b \quad Ab]$

$M_c = \begin{bmatrix} 10 & 0 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}$; det $M_c = 0$; Nem irányítható.

A megfigyelhetőségi mátrix : $M_o = \begin{bmatrix} c^T \\ c^T A \end{bmatrix}$

$M_o = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ -0.2 & 2 \end{bmatrix}$; det $M_o = 2$, rangja 2.
Megfigyelhető.

(Póluskiejtés van.)

6.)

$$1 + \frac{s + \alpha}{s^2 + 3s + 13} = 0$$

$$s^2 + 4s + 13 + \alpha = 0$$

$$1 + \frac{\alpha}{s^2 + 4s + 13} = 0$$

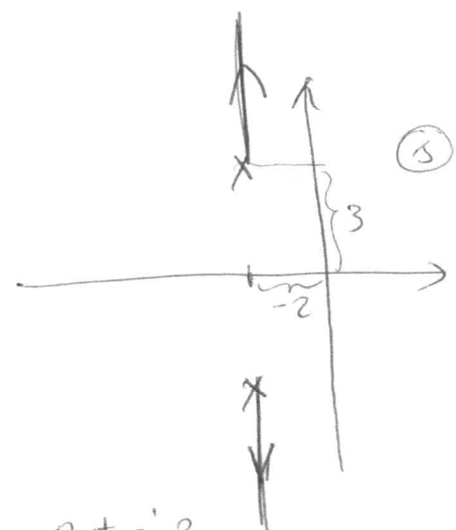

A nyitott körben: $s_{1,2} = \dfrac{-4 \pm \sqrt{16 - 52}}{2} = -2 \pm j3$

7.) $|P(j\omega)| = \dfrac{1}{1 + \omega^2}$; $\omega = 3$; $|\,| = 0.1$

$\varphi(\omega) = -2 \operatorname{arctg} \omega = -2 \operatorname{arctg} 3$

$y_{áll} = 0.1 \sin(3t - 143.13^\circ)$

1. PÓTZH MEGOLDÁS
A és B CSOPORT

8.) Bizonyítandó:

$$e^{(TAT^{-1})t} = T e^{At} T^{-1}$$

$\downarrow$

sora:

$$T I T^{-1} + \frac{TAT^{-1}t}{1} + \frac{TA\overbrace{T^{-1}\cdot T}^{I}AT^{-1}\cdot t^2}{2} + \frac{TA^2\overbrace{T^{-1}\cdot T}^{I}AT^{-1}t^3}{3!} +$$

$$\dots = T\underbrace{\left(I + At + \frac{A^2t^2}{2} + \frac{A^3t^3}{3!} + \dots\right)}_{e^{At}}T^{-1}$$

Ezzel az állítást bizonyítottuk.